

Andrés Montero

**Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ
ΣΤΑΖΟΝΤΑΣ ΒΡΟΧΗ**

Μετάφραση: Μαρία Παλαιολόγου

διόπτρα

Περιεχόμενα

Η αγρυπνία.....	13
Τρόποι να κερδίσεις τη βασιλεία των ουρανών.....	33
Η ανταρσία.....	55
Η μονομαχία.....	85
Βαφτισιμιά.....	99
Φλογ και τρούκο πάλι, γέρο!.....	125

*Για τη Νικόλ,
με την οποία τόσο αγάπησα*

Κανείς νομίζει καμιά φορά, στα μισά ετούτου
του δίχως άκρες δρόμου,
πως δεν θα υπάρξει τίποτα μετά.

ΧΟΥΑΝ ΡΟΥΛΦΟ *

Ποτέ ξανά όλα αυτά. Το να πεθάνει σήμαινε
πως παραιτείται και από αυτά.

ΜΑΡΤΑ ΜΠΡΟΥΝΕΤ **

---

* Juan Rulfo, *El llano en llamas*. [Όλες οι σημειώσεις είναι της μεταφράστριάς.]

** Marta Brunet, *Soledad de la sangre*.

Η αγρυπνία

Με κατέλαβε ξαφνικά μια αίσθηση εξωπραγματικού, που δύσκολα περιγράφεται. Συνέβη, πρέπει να πω, ενώ βρισκόμουν στο μπάνιο, μετά το μεσημεριανό φαγητό. Άκουσα τον Φερνάντες να μπαίνει στο μπάνιο σφυρίζοντας έναν χαρούμενο σκοπό, ύστερα την πόρτα να κλείνει, τον ήχο του φερμουάρ του παντελονιού που κατέβαινε και το υγρό να αναπηδά στον ουρητήρα, το φερμουάρ ν' ανεβαίνει, τον Φερνάντες ακόμη να σφυρίζει καθώς έπλενε και σκούπιζε τα χέρια του, την πόρτα ν' ανοίγει και να κλείνει ξανά.

Ακριβώς τη στιγμή που έπαψα να ακούω το σφύριγμα του Φερνάντες ένιωσα σαν χαμένος και κατάλαβα ότι όλα ήταν μη αναστρέψιμα. Είδα το τσαλακωμένο μου παντελόνι να πέφτει πάνω στα παπούτσια μου, είδα δυο κοκκινίλες στους λευκούς μηρούς μου επειδή είχα ακουμπήσει πάνω τους τους αγκώνες μου, είδα τη γραβάτα μου ριγμένη στο πλάι, πάνω στον ώμο, για να μη λερωθεί, και όλα μού φάνηκαν ψεύτικα. Το γραφείο, οι αναφορές, το μεσημεριανό φαγητό, η καινούρια συνάδελφος, το μπάνιο, τα δυο ξεκουμπωμένα τελευταία κουμπιά του πουκάμισου, ο Φερνάντες και το χαρούμενο σφύριγμά του.

Αυτό δεν έχει καμιά σημασία για τα γεγονότα που πρόκειται να αφηγηθώ τώρα. Εξηγεί ωστόσο γιατί προσφέρθηκα να πάω στο αεροδρόμιο για να παραλάβω έναν ξένο συνεργάτη της εταιρείας, μια συχνή αποστολή που όλοι αρνιόμασταν να αναλάβουμε με τις χειρότερες δικαιολογίες. Έπρεπε να βρίσκομαι στο αεροδρόμιο στις έξι το απόγευμα. Ο διευθυντής πρόσφερε το αυτοκίνητό του και πλήρωνε το ταξί της επιστροφής όταν πια θα είχαμε αφήσει τον συνεργάτη στο ξενοδοχείο και το αυτοκίνητο στο σπίτι του. Προθυμοποιήθηκα εγώ και εισέπραξα κι ένα χαμόγελο από τον διευθυντή.

Βγαίνοντας στον αυτοκινητόδρομο όμως, πήρα την πρώτη έξοδο νότια και συνέχισα ευθεία ώσπου άναψε το λαμπάκι της βενζίνης, εκεί γύρω στα μεσάνυχτα. Δεν απάντησα σε κανένα από τα τηλεφωνήματα του διευθυντή μου. Είδα ένα βενζινάδικο στον δρόμο και αντί να σταματήσω το προσπέρασα, παρασυρμένος από κάτι που θα μπορούσε να είναι η τρέλα ή, πολύ πιθανότερο, η οδυνηρή βεβαιότητα πως η ζωή μου είχε πιάσει πάτο εδώ και χρόνια και δεν είχα απολύτως τίποτα να χάσω, πόσο μάλλον να κερδίσω. Άφησα πίσω μου το βενζινάδικο. Δίχως να το σκεφτώ, βγήκα κατόπιν από τον δρόμο παίρνοντας μια ασφαλτοστρωμένη επαρχιακή οδό προς την ακτή, η οποία σύντομα έγινε χωματόδρομος κι ύστερα, αίσίως, μονοπάτι, όπου τελικά σταμάτησε το αυτοκίνητο.

Ένωσα ικανοποιημένος. Πέρασαν ακόμα μερικές στιγμές ώσπου να συνειδητοποιήσω το μέγεθος της βλακειάς μου.

Βγήκα από το αυτοκίνητο παρά τη βροχή. Να υπήρχε κάποιος βενζινάδικος εδώ, στου διαόλου το κονάκι; Η επιστροφή με τα πόδια σ' εκείνο που βρισκόταν στον αυτοκινητόδρομο θα μπορούσε να μου πάρει δυο ώρες, αν δεν μ' έτρωγαν τα σκυλιά. Εφόσον απουσίαζε οποιοδήποτε σχέδιο δράσης, περπάτησα στην αντίθετη κατεύθυνση, προς την ακτή, δίχως να νοιαστώ να κλειδώσω το αυτοκίνητο. Δεν με απασχόλησε καν να το παρκάρω στην άκρη του δρόμου, ώστε να αφήσω χώρο για την απίθανη περίπτωση να περάσει κάποιος άλλο χαμένο όχημα. Δεν ακουγόταν άλλο από τη βροχή και τα βήματά μου, και κάπου κάπου το τραγούδι ενός πουλιού που δεν έβρισκε τη φωλιά του. Ένωθα την απόλυτη ανάγκη να βρεθώ σε άλλο μέρος, να έχω άλλο παρελθόν και άλλο μέλλον, να είμαι άλλος, κάποιος περισσότερος, κάτι περισσότερο. Και πάνω απ' όλα δεν ήθελα να εξακολουθώ να βρέχομαι.

Κάποια στιγμή στάθηκα και νόμισα πως άκουσα βήματα. Αλαφιάστηκα. Μου φάνηκε πως μια σκιά περπατούσε προς το μέρος μου, αλλά ήταν αδύνατον να το ξέρω με σιγουριά μέσα στο σκοτάδι και την καταιγίδα. Θυμήθηκα τις ιστορίες με τον διάβολο που έλεγε η γιαγιά μου από την πλευρά των Ελισάλδε. Ήταν η θυγατέρα του κύρη ενός κτήματος στον Νότο, Λας Νάλκας νομίζω πως λεγόταν, κι είχε περάσει τα νιάτα της μέσα στην πλήξη, κοιτάζοντας τη βροχή τα αιώνια απογεύματα. Χρόνια μετά πούλησε το μερίδιό της από την κληρονομιά σε έναν αδελφό της και έφυγε για την πρωτεύουσα, αλλά η βροχή τη συντρόφειψε ως τον θάνατό της. Ο πατέρας μου, ο γαμπρός

της, έλεγε χαμηλόφωνα πως την είχε στοιχειώσει ο Σταυρός του Νότου. Με τη σκέψη σ' εκείνες τις ιστορίες που άκουγα παιδί ένα ρίγος διέτρεξε το σώμα μου, αλλά ηρέμησα στη σκέψη πως αν εμφανιζόταν ο διάβολος, τουλάχιστον θα μπορούσα να του πουλήσω την ψυχή μου. Η γιαγιά μου έλεγε επίσης πως η νύχτα έφερνε πολλούς θορύβους και θα ήταν καλύτερα να το συνηθίζαμε. Έδιωξα τις αναμνήσεις μου όπως κάποιος διώχνει μια μύγα, διότι ασφαλώς δεν υπήρχε κανένας εκεί, πόσο μάλλον ο διάβολος. Ξαναπήρα τον δρόμο.

Έπειτα από περίπου μια ώρα περπάτημα σ' αυτόν τον σκοτεινό, γεμάτο λιθάρια χωματόδρομο φάνηκαν τα πρώτα σπίτια. Θέλησα να κοιτάξω την ώρα στο κινητό μου και διαπίστωσα ότι είχε μείνει στο αυτοκίνητο. Έβρεχε όλο και πιο δυνατά, αλλά δεν έμοιαζε πιθανό να βρω φιλοξενία σε κάποιο απ' αυτά τα τυχαία σπαρμένα σπίτια, χτισμένα στα κουτουρού σε μια πράσινη και σκοτεινή έρημο, μια έρημο λάσπης. Τριγυρνούσα στον οικισμό σαν σκυλί. Τελικά άνοιξα τα χέρια μου, χτύπησα τους μηρούς μου και πήρα τον δρόμο της επιστροφής, με τη μοναδική σκέψη να κοιμηθώ στο αυτοκίνητο και να αφήσω τα προβλήματα για όταν θα καλμάριζε η καταιγίδα.

Τότε διέκρινα ένα απομακρυσμένο σπίτι στα παράθυρα του οποίου αχνόφεγγε δειλά λίγο φως, ένα σπίτι κακοφτιαγμένο σε μια μεγάλη, μοναχική έκταση. Κατευθύνθηκα προς τα κει. Ένωθα αδυναμία από την πείνα και το κρύο, και θέλησα να φανταστώ μια οικογένεια του Νότου που τελειώνει το δείπνο της και με καλεί να φάω αυτό

που έχει περισσέψει. Σκέφτηκα ακόμα και μια όμορφη γυναίκα, ίσως την κόρη, που προσφερόταν να μου δώσει το κρεβάτι της για απόψε. Φαντάστηκα μια αναμμένη ξυλόσομπα, την πιθανότητα να στεγνώσω τα ρούχα μου. Καθώς πλησίαζα ωστόσο, αναγκάστηκα να περιορίσω τη φαντασία μου, αφού από το σπίτι ακούγονταν φωνές και μια κιθάρα. Μια γιορτή, ίσως γενέθλια. Υπήρχε μια υποτυπώδης αυλόπορτα, δεμένη με σύρμα σε ένα ξύλινο μαδέρι, το είδος του φράχτη για τα ζώα. Μου φάνηκε ελάχιστα πιθανή μια γιορτή μέρα Δευτέρα, ειδικά μ' αυτό το κρύο και τόσο προχωρημένη ώρα. Βάδιζα προσεκτικά, από φόβο μήπως βγουν σκυλιά. Όταν έφτασα στο σπίτι, χτύπησα την πόρτα τρεις φορές. Μου άνοιξε στη στιγμή μια μεσήλικη γυναίκα, με έντονους μαύρους κύκλους κάτω από τα μάτια. Έμοιαζε σημαδεμένη από τον πόνο ή την κούραση, ή και από τα δυο. Ετοιμαζόμουν να ζητήσω συγγνώμη για την ώρα και να εξηγήσω τον λόγο της παρουσίας μου εκεί, αλλά δεν χρειάστηκε: με αγκάλιασε δυνατά, με συναίσθημα, και παρά την έκπληξή μου, θεώρησα πως έπρεπε να ανταποκριθώ στο αγκάλιασμα. Εκείνη το καλοδέχτηκε. Κοιτώντας πάνω από τον ώμο της παρατήρησα πως μέσα στο σπίτι υπήρχαν κι άλλοι άνθρωποι, δώδεκα άτομα, όπως θα διαπίστωνα σύντομα. Στο μισοσκοτάδο έκαιγαν έξι κεριά, τρία σε κάθε μεριά ενός ορθογώνιου ξύλινου κασονιού: ήταν ένα φέρετρο.

«Νομίζαμε πως δεν το είχατε μάθει», είπε η γυναίκα εν είδει χαιρετισμού και με κάλεσε να περάσω.

Μπήκα στο σπίτι περιμένοντας την κατάλληλη στιγμή

για να εξηγήσω και να ρωτήσω πού μπορούσα να βρω ένα βενζινάδικο. Ωστόσο, οι υπόλοιποι σηκώθηκαν όρθιοι βλέποντάς με και με χαιρέτησαν ένας ένας με επισημότητα, λες και ήμουν κάποιο σημαντικό πρόσωπο ή λες και όλοι οι ξένοι ήταν σημαντικά πρόσωπα σ' αυτόν τον άσημο οικισμό. Οι περισσότεροι έκλαιγαν. Τα κοκκινισμένα από το ταξίδι και την κούραση μάτια μου θα πρέπει να τους φάνηκαν ταιριαστά στην περίπτωση.

«Ένα κάθισμα παρακαλώ», είπε η γυναίκα που μου είχε ανοίξει την πόρτα. «Πεινάτε;»

Έγνεψα καταφατικά. Σκέφτηκα πως θα μπορούσα να εξηγήσω την παρουσία μου αφότου έτρωγα κάτι. Η γυναίκα βγήκε από το μικρό σαλόνι και μπήκε, υπέθεσα, στην κουζίνα. Ακριβώς όπως το είχα φανταστεί, η ξυλόσομπα ήταν αναμμένη κι ένιωθα την παρηγορητική της ζεστασιά.

«Δώστε μου το σακάκι και τα παπούτσια σας, στάξετε βροχή», μου είπε ένας άντρας που μου φάνηκε πως ήταν ο σύζυγος της γυναίκας. Του τα έδωσα και τα δυο προσπαθώντας να χαμογελάσω. Ο άντρας τα έβαλε δίπλα στη φωτιά κι ύστερα μου έδωσε δυο μάλλινες κάλτσες. «Φορέστε αυτές αν θέλετε, γιατί θα ξυλιάσετε».

Τις φόρεσα αμέσως. Η αίσθηση ήταν ευχάριστη. Κάθισα σε μια καρέκλα, σαν ένας δικός τους άνθρωπος, κι αυτό φάνηκε να τους φέρνει σε αμηχανία γιατί εκείνος με την κιθάρα δεν ήξερε αν έπρεπε να εξακολουθήσει να παίζει ή να σταματήσει ολότελα. Εμένα βέβαια δεν με απασχολούσε και ξαφνικά ένιωσα τέτοια κούραση, που

νόμισα πως θα κοιμόμουν εκεί δα. Τελικά αυτός με την κιθάρα αποφάσισε να συνεχίσει να τραγουδάει. Η μελωδία ήταν θλιβερή. Οι υπόλοιποι τον συνόδευαν με τα μάτια, κοιτάζοντας το φέρετρο. Η περιέργεια νίκησε τη νύστα και σηκώθηκα για να πλησιάσω το κασόνι. Ήταν κλειστό.

«Σας το ανοίγω αμέσως. Περιμέναμε τη μικρή που θα τη σουλούπωνε λιγάκι, αλλά φαίνεται πως θα έρθει αύριο», μου είπε ένας νεαρός άντρας με μουστάκι και άνοιξε το καπάκι του ξύλινου φέρετρου.

Ήταν μια όμορφη νέα κάπου είκοσι ετών. Τα μάτια της ήταν κλειστά και το στόμα μισάνοιχτο. Συμφωνούσα πως λίγο μακιγιάζ επιβαλλόταν, ίσως και βαμβάκι μέσα στο στόμα, όπως είχα δει να κάνουν. Τα μαλλιά της ήταν μακριά, ίσια, έμοιαζαν φρεσκοχτενισμένα. Το δέρμα της ήταν λευκό. Μου έδωσε την εντύπωση πως θα ήταν παγωμένη.

«Δεν ξέρουμε τι ώρα έγινε», μου είπε ο άντρας με το μουστάκι. «Τη βρήκαμε σήμερα το απόγευμα».

«Τόσο νέα!» σκέφτηκα φωναχτά. «Ήταν άρρωστη;»

Ο άντρας με το μουστάκι με κοίταξε. Όταν μίλησε, μόλις που κατάφερα να τον ακούσω. «Μα δεν το μάθατε; Ήταν δολοφονία».

«Δεν μπορεί», μουρμούρισα, παρότι ύστερα σκέφτηκα πως ναι, πράγματι, θα μπορούσε. Τι ήξερα εγώ για όλα αυτά;

«Μάλιστα. Μια δειλή δολοφονία. Δώδεκα μαχαιριές, λες και μία δεν ήταν αρκετή».

Το τελευταίο το είπε κοιτώντας με, σαν να ήθελε να πει κάτι ακόμα αλλά δεν του το επέτρεπαν οι συνθήκες. Έγνεψα καταφατικά και επέστρεψα στην καρέκλα μου. Τα αρπίσματα της κιθάρας και το μακρόσυρτο κουραστικό τραγούδι με κατέβαλαν. Νομίζω πως άρχισα να βλέπω κάποιο όνειρο. Κάποιος σκόνταψε στα πόδια μου κι αυτό με υποχρέωσε ν' ανοίξω τα μάτια. Δεν ήθελα να φανώ ανάγωγος, οπότε κατευθύνθηκα προς την κουζίνα, όπου βρισκόταν η γυναίκα που μου είχε ανοίξει την πόρτα. Σκεφτόμουν να ξεχάσω και το φαγητό και όλα τα υπόλοιπα· δεν ήταν κατάλληλο το περιβάλλον για να ζητήσω φιλοξενία. Μου αρκούσε να μου πουν πού διάολο θα μπορούσα να βρω βενζίνη.

Η γυναίκα ήταν μόνη της, κοιτούσε την κατσαρόλα που βρισκόταν πάνω στη στόφα λες και κι ήταν αναγκαίο να την κοιτάζει για να ζεσταθεί το φαγητό. Με αναγνώρισε στο μισοσκόταδο.

«Είναι σχεδόν έτοιμο», είπε.

«Μη ενοχλείστε...» άρχισα να λέω, αλλά τότε η γυναίκα ξέσπασε σε ένα πνιχτό κλάμα και ρίχτηκε στην αγκαλιά μου. Δεν μπορούσα παρά να την κρατήσω.

Αναζήτησα στο μυαλό μου κάποια φράση απ' αυτές που λέγονται σε τέτοιες περιπτώσεις, αλλά δεν βρήκα καμιά. Δεν κατάφερνα να συγκινηθώ απ' αυτό το ξένο οικογενειακό δράμα. Αποφάσισα να φύγω από κει αμέσως.

«Πρέπει να μάθετε ποιος το έκανε», μου είπε τότε η γυναίκα, πάνω στο στέρνο μου ακόμη.

Δεν ήμουν σίγουρος ότι κατάλαβα καλά.

«Ορκιστείτε μου πως θα το εξακριβώσετε».

«Κυρία μου, νομίζω πως έγινε παρεξήγηση».

«Ασφαλώς και έγινε παρεξήγηση. Για ποιο λόγο να σκοτώσουν την Ελένα; Εσείς έχετε τα μέσα για να το εξακριβώσετε. Κάποιος πρέπει να ξέρει κάτι».

Δεν ήταν ακόμη η στιγμή να εξηγηθώ. Όχι μπροστά σε μια μάνα που θρηνούσε τον θάνατο του παιδιού της. Μου φάνηκε χυδαίο να ρωτήσω για τη βενζίνη.

«Εγώ δεν ξέρω τίποτα, κυρία μου», ήταν το μόνο που μπόρεσα να πω. «Λυπάμαι πολύ γι' αυτό που συνέβη στην Ελένα».

«Γιατί δεν ήρθατε νωρίτερα;» ρώτησε η μητέρα, σαν να μη με είχε ακούσει.

«Μόλις έφτασα, κυρία».

«Ναι, βέβαια, ξέρουμε ότι είστε άνθρωπος πολυάσχολος, δεν σας μαλώνω. Δεν μπορώ όμως να μη σκέφτομαι πως αν ήσασταν μαζί της, θα μπορούσατε να την έχετε υπερασπιστεί».

«Νομίζω, κυρία μου, πως με μπερδεύετε με κάποιον άλλον».

«Μπορεί», είπε η γυναίκα σκουπίζοντας το πρόσωπό της με την ποδιά της. «Τον πατέρα σας ξέραμε, ο άντρας μου κυρίως. Εσάς έχω να σας δω από τότε που ήσασταν παιδάκι. Ακόμα κι έτσι, σας ευχαριστώ που ήρθατε σήμερα. Η παρουσία σας μας τιμά. Ελάτε να φάτε».

Άφησε το πιάτο με τις αχνιστές φακές πάνω στο τραπέζι και με κάλεσε να καθίσω. Τα ξέχασα όλα: την παρεξήγηση, το αυτοκίνητο, τη βενζίνη, την ανάγκη να φύγω

από κει. Έφαγα βιαστικά κι έκαψα τη γλώσσα μου. Ζήτησα ακόμα ένα πιάτο χωρίς να ντραπώ καθόλου.

«Νόμιζα πως θα ήσασταν συνηθισμένοι σε άλλο είδος φαγητού», σχολίασε εκείνη. Δεν είχε πάψει να με παρατηρεί καθώς καταβρόχθιζα τις φακές.

«Κάθε άλλο. Είναι πολύ ωραίο. Και σας εξομολογούμαι πως πεινούσα πολύ. Λυπάμαι που εμφανίστηκα εδώ την ώρα του πένθους σας, χάθηκα στον δρόμο».

«Πώς φτάσατε ως εδώ;»

«Περπατώντας, γι' αυτό έφτασα μούσκεμα».

«Και το άλογό σας;»

Το στόμα μου ήταν γεμάτο φακές, οπότε ανασήκωσα τα φρύδια μου για να δείξω πως δεν ήξερα για ποιο πράγμα μού μιλούσε.

«Τότε είναι αλήθεια αυτό που είπε ο Γιοέλ», σχολίασε εκείνη. «Πως είδαν το άλογό σας στα μέρη μας».

«Το άλογό μου;»

Εκείνη έγνεψε καταφατικά, αργά. Προτού μπορέσω να τη ρωτήσω για τη βενζίνη, έφυγε από την κουζίνα κι έμεινα μόνος μου. Τελείωσα το φαγητό μου δίχως βιασύνη. Ύστερα άφησα το πιάτο μου πάνω σ' ένα σωρό άλλα άπλυτα και επέστρεψα στο μεγάλο δωμάτιο. Πήγα κατευθείαν στη φωτιά κι έπιασα το σακάκι και τα παπούτσια μου. Δεν ήταν ακόμη στεγνά, αλλά μπορούσα να τα φορέσω. Αυτό και έκανα. Δεν φαινόταν να μου δίνει κανένας σημασία, παρότι ένιωθα πως στην πραγματικότητα δεν έπαιρναν τα μάτια τους από πάνω μου. Σηκώθηκα όρθιος και κοίταξα μια τελευταία φορά την Ελένα. Μου

φάνηκε ακόμα πιο όμορφη και συνειδητοποίησα πως είχε γενναιόδωρο μπούστο. Με μάλωσα νοερά που πρόσεχα τέτοια πράγματα σε μια νεκρή, αλλά δεν μπόρεσα παρά να τη φανταστώ ζωντανή, να περπατά στους κάμπους του Νότου, σαν να την είχα γνωρίσει.

Ένωθα παράξενα. Τελικά φόρεσα το σακάκι μου. Ήταν πια σχεδόν στεγνό.

«Βγαίνετε για τσιγάρο;»

Αυτός που μου μιλούσε ήταν ο νεαρός με το μουστάκι. Θα του έλεγα όχι, πως φεύγω, όταν ένιωσα μια τρομερή επιθυμία να καπνίσω.

Βγήκαμε μαζί. Έξω είχε σταματήσει να βρέχει, αλλά το κρύο σε ακινητοποιούσε. Πάντοτε προτιμούσα να καπνίζω στο κρύο. Ο νεαρός μου πρόσφερε τσιγάρο μιας μάρκας που θεωρούσα εξαφανισμένη.

«Δεν νομίζω πως είναι τόσο καλά όσο αυτά που καπνίζετε εσείς», σχολίασε χαμογελώντας.

«Η αλήθεια είναι πως έχω να καπνίσω χρόνια».

Ο νεαρός με κοίταξε έκπληκτος κι ύστερα γέλασε. «Λέγονται τόσα για σας. Μου φαίνεται απίστευτο που σας γνωρίζω. Με τον πατέρα σας είχα πει δυο κουβέντες».

«Μα δεν είμαι αυτός που νομίζετε, φίλε μου. Προσπάθησα να το εξηγήσω αλλά κανείς δεν μου δίνει σημασία».

«Είναι πιθανό, οι ιστορίες μακραίνουν και φουσκώνουν, και στο τέλος ποτέ δεν μαθαίνουμε την αλήθεια. Με συγχωρείτε, δεν συστήθηκα, Γιοέλ Φερέιρα, στις υπηρεσίες σας», είπε και μου έδωσε το χέρι του. «Είμαι οικογενειακός φίλος. Με την Ελένα μεγαλώσαμε σχεδόν μαζί».

«Χαίρω πολύ».

Ανάψαμε τα τσιγάρα μας. Εξεπλάγην που δεν πνίγηκα, όπως συμβαίνει συνήθως όταν έχεις πολύ καιρό να καπνίσεις. Η αίσθηση με ευχαρίστησε ιδιαίτερα.

«Είναι κρίμα», είπε ο Φερέιρα, δείχνοντας με το κεφάλι του το εσωτερικό του σπιτιού.

«Είπε κάτι η αστυνομία;»

Ο Φερέιρα γέλασε πικρά, σαν να είχα πει κάποιο κακό αστείο. «Αυτό που αποκλείουν είναι η αυτοκτονία», είπε. «Ο δον Αλίρο έχει πολλά όπλα εδώ στο σπίτι, η Ελένα δεν θα χρειαζόταν να το κάνει με μαχαίρι, σαν να ήταν κανένα ζωντανό».

Η εικόνα της Ελένα να βυθίζεται μέσα της το μαχαίρι με απώθησε.

«Εξάλλου, ποιος αυτοκτονεί λίγο πριν παντρευτεί; Κανένας».

«Εκτός κι αν δεν ήθελε να παντρευτεί», σχολίασα για να πω κάτι.

Ο Φερέιρα με κοίταξε έντονα. «Γιατί το λέτε αυτό;»

«Δεν βλέπω άλλο λόγο για να αυτοκτονήσει κάποιος που πρόκειται να παντρευτεί. Ξέρετε αν την υποχρέωναν σ' αυτόν τον γάμο;»

«Αυτό θα έπρεπε να το ξέρετε εσείς, κύριε».

«Γιατί εγώ;»

«Δεν θα έπρεπε να το ξέρει αυτό ο γαμπρός;»

Συνειδητοποίησα πως η συζήτηση έπαιρνε μια τροπή που δεν θα μπορούσα να διαχειριστώ. Επιπλέον, υπήρχε κάτι σκοτεινό στον τρόπο που με κοιτούσε ο Φερέιρα και

όταν συσχέτισα τα ονόματα συνειδητοποίησα πως εκείνος ήταν που έλεγε πως είχε δει το άλογό μου στην περιοχή. Δεν είμαι σπουδαίος παρατηρητής αλλά κατάλαβα αμέσως πως αυτός ο νέος ήταν απολύτως ερωτευμένος με την Ελένα και πως μισούσε τον άνθρωπο με τον οποίο με μπέρδευε. Μπήκα στη θέση εκείνου του φασματικού όντος και κάτι μέσα μου μου έλεγε πως κι εγώ θα έπρεπε να μισώ τον Φερέιρα, ή τουλάχιστον πως δεν μπορούσα να τον εμπιστευτώ.

Τότε το είπα. Μονάχα για να τον αφοπλίσω. Μονάχα επειδή έτσι θέλησα: «Την αγαπούσατε».

Ο Φερέιρα αφοπλίστηκε πράγματι. Πέταξε τη γόπα μακριά, δίχως να νοιαστεί να τη σβήσει. Προτού μπει στο σπίτι, είπε, κρατώντας το καπέλο του σφιχτά: «Ήμασταν σαν αδέλφια, κύριε».

Έμεινα έξω, μόνος μου. Η νύχτα άρχιζε να ξαστερώνει και αν περπατούσα σχετικά γρήγορα, δεν θα κρύωνα πολύ. Πέταξα μακριά το μισοκαπνισμένο τσιγάρο, όπως είχα δει να κάνει ο Φερέιρα, και δίχως να στραφώ για να κοιτάξω το σπίτι κατέβηκα τα δυο ξύλινα σκαλιά και κατευθύνθηκα προς την αυλόπορτα που είχα περάσει πριν από μια ώρα. Όταν σήκωνα ήδη το σύρμα του φράχτη, πρόσεξα πως έλειπαν από τις τσέπες μου το πορτοφόλι και τα κλειδιά του αυτοκινήτου: αναμφίβολα είχαν πέσει όταν ο άνθρωπος έβαλε το σακάκι μου να στεγνώσει. Επέστρεψα γρήγορα ως το σπίτι και χτύπησα την πόρτα.

«Νομίσαμε πως φύγατε», είπε ο δον Αλίρο βλέποντάς

με. «Μη φύγετε τέτοια ώρα· σας έχουμε ετοιμάσει δωμάτιο».

Δεν νοιάστηκα να εξηγήσω πως έφευγα. Μπήκα και πήγα κατευθείαν στη σόμπα, σκοντάφτοντας σε διάφορα πόδια, και προσπάθησα να βρω πατώντας τα κλειδιά μου στο μισοσκόταδο.

«Από δω, κύριε», μου είπε ο δον Αλίρο όρθιος στην πόρτα απέναντι από την κουζίνα, που οδηγούσε σε έναν διάδρομο.

Δίστασα μια στιγμή, αλλά τελικά με κέρδισε η περιέργεια ή η κούραση και τον ακολούθησα ψηλαφώντας τους τοίχους για να μη σκοντάψω. Προχωρήσαμε μερικά μέτρα. Ο δον Αλίρο έκλεισε μια πόρτα πίσω μας και ο θόρυβος της αγρυπνίας σβήστηκε σχεδόν εντελώς. Τελικά, μου έδειξε ένα δωμάτιο.

«Αυτό είναι το δωμάτιο της Ελένα και της Αμάντα. Μπορείτε να ξαπλώσετε τώρα, αν θέλετε. Σας αφήνω το κερύ».

Τον κοίταξα δίχως να καταλαβαίνω. Ο άντρας έβαλε το χέρι του στον ώμο μου.

«Η Νέγρα δεν θέλησε να με προειδοποιήσει, αλλά είμαι βέβαιος πως ήξερε. Είμαι ράκος, παιδί μου».

Θα ρωτούσα ποια είναι η Νέγρα, ποιος ήταν αυτός, τι διάολο συνέβαινε στο σπίτι των τρελών, αλλά ο άνθρωπος βγήκε κλείνοντας απαλά την πόρτα. Είχα την πρόθεση να την ανοίξω απότομα και να φωνάξω για τα κλειδιά και το πορτοφόλι μου, αλλά μια απέραντη κούραση με υποχρέωσε να καθίσω πρώτα σε ένα από

τα δυο κρεβάτια που υπήρχαν στο δωμάτιο. Το στρώμα ήταν σκληρό, ωστόσο ένας απίστευτος σωρός από κουβέρτες προσιωνιζόταν μια θαυμάσια νύχτα. Έβγαλα το σακάκι μου και ξάπλωσα, ντυμένος ακόμη, μονάχα για να κλείσω μια στιγμή τα μάτια μου, αφού δεν μπορούσα να σκεφτώ καθαρά.

Μου φάνηκε πως πέρασαν λίγες στιγμές προτού ανοίξει απότομα η πόρτα και ίσως πράγματι να ήταν λίγο το διάστημα, αλλά μπορεί και να αποκοιμήθηκα για ώρα πολλή. Υποπτεύομαι το τελευταίο γιατί ένιωσα να κρύνω πολύ ανοίγοντας τα μάτια μου.

Ανασηκώθηκα και είδα στην πόρτα μια γυναίκα, που έμοιαζε πολύ στην Ελένα, να κρατάει ένα κερί που της αλλοίωνε το πρόσωπο. Βλέποντάς με, η κοπέλα φάνηκε να τρομάζει περισσότερο απ' όσο είχα τρομάξει εγώ.

«Εδώ ήσουν!»

«Με συγχωρείτε, δεσποινίς», ψέλλισα εγώ, «ο δον Αλίρο μου πρόσφερε αυτό το δωμάτιο. Βγαίνω αμέσως».

«Μην ανησυχείς, μπορείς να κοιμηθείς στο κρεβάτι μου. Θα μιλήσουμε αύριο».

Θα έβγαине, αλλά τότε φάνηκε να συνειδητοποιεί κάτι και είπε: «Ποτέ δεν μου έχεις μιλήσει στον πληθυντικό».

«Συγγνώμη;»

«Προς τι η τυπικότητα;» ρώτησε χαμηλώνοντας τη φωνή της. «Εδώ δεν μας ακούει κανένας».

Έμεινα σιωπηλός, σε αναμονή.

«Δεν είδα το άλογό σου έξω. Πώς ήρθες;»

«Περπατώντας».

«Τότε είναι αλήθεια αυτό που λένε. Πως είδαν το άλογο σου χαμένο, δίχως καβαλάρη. Δεν καταλαβαίνεις;»

«Να καταλάβω τι;»

Έριξε μια ματιά στον διάδρομο κι ύστερα έκλεισε την πόρτα. «Η μητέρα μου κάτι υποπτεύεται», είπε ψιθυρίζοντας. «Νομίζω πως δεν θα πρέπει να μείνεις εδώ».

«Δεν έχω πού να πάω, άφησα...»

«Πρέπει να κρυφτείς».

«Θα φύγω το πρωί, δεσποινίς, αν δεν σας ενοχλώ».

«Γιατί μου μιλάς έτσι; Μετάνιωσες;»

«Για ποιο πράγμα;»

Με πλησίασε διστακτικά. «Αν με κορόιδεψες, θα τα πω όλα και ο Γιοέλ θα σε σκοτώσει».

«Γιατί να με σκοτώσει;»

«Ο Γιοέλ δεν είναι ηλίθιος. Τα ξέρει όλα. Μόλις καταφέρει να το επιβεβαιώσει θα σε σκοτώσει».

«Εμένα δεν θα με σκοτώσει κανένας».

«Το ελπίζω».

Τότε με πλησίασε και μου έδωσε ένα φιλί στο στόμα. «Πιάσε», μου είπε και έβαλε το χέρι μου στην καρδιά της, πάνω στο αριστερό της στήθος. Ένιωσα έναν άγριο ερεθισμό. «Ακούς πώς χτυπά;»

Ανάστατος θέλησα να συνεχίσω να τη φιλάω, αλλά εκείνη απομακρύνθηκε.

«Όχι τώρα. Πρέπει να φύγεις. Πώς μπόρεσες να χάσεις το άλογό σου;»

«Ποτέ δεν είχα άλογο».

«Μην είσαι αφελής, όλος ο κόσμος σε έχει δει να ιππεύεις

τον Φάουστο. Μου είπαν πως τον έψαχνε ο Φερμίν. Ίσως είναι καλύτερα να μείνεις, αλλά κοιμήσου ντυμένος, γιατί αν το βρει, θα έρθει να βρει κι εσένα. Θα σμίξουμε όταν περάσουν όλα. Κι αν παραλείψεις να μου απαντήσεις έστω και σε ένα γράμμα, ανοίγω το στόμα μου και σε θάβω».

Μου έδωσε κι άλλο φιλί στο στόμα και βγήκε. Θέλησα να βγω να την προλάβω, να την υποχρεώσω να μείνει μαζί μου αυτή την παγωμένη νύχτα, αλλά ξαφνικά άλλαξα γνώμη: υπήρχε αμπάρα στην πόρτα. Αποφάσισα να τη βάλω, δίχως να ξέρω τι ήταν στην πραγματικότητα αυτό που φοβόμουν.

Κοιμήθηκα βαθιά, ακούγοντας την κιθάρα και τα θλιμμένα τραγούδια της αγρυπνίας που έρχονταν από μακριά, σαν να ήταν μέσα σε όνειρο.

Εύπνησα και πάλι κάποιες ώρες μετά, από κάτι ελαφρά χτυπηματάκια στο παράθυρο. Ξημέρωνε και το φως της αυγής άρχιζε να μπαίνει δειλά στο δωμάτιο. Το κρύο ήταν πολικό.

Κοίταξα από το παράθυρο. Είδα το πρόσωπο ενός άντρα με γένια και ψάθινο καπέλο που μου έκανε επείγοντα σινιάλα. Κατάλαβα αμέσως πως εκείνος ο άντρας θα έπρεπε να είναι ο Φερμίν. Σηκώθηκα κι έκανα να βγάλω την αμπάρα για να βγω στον διάδρομο, αλλά τα χτυπήματα στο παράθυρο έγιναν πιο δυνατά. Κοίταξα ξανά τον άντρα, που μου έγνεφε απελπισμένα να μη βγω από κει. Τότε πλησίασα στο παράθυρο και το άνοιξα.

«Όχι από κει, αφεντικό, δεν θα σας αφήσουν να φύγετε».

«Γιατί;»

«Πώς σκεφτήκατε να κοιμηθείτε εδώ; Είναι παγίδα, ο Φερέιρα δεν θα σας αφήσει να φύγετε. Είναι οπλισμένος, αυτός με την κιθάρα επίσης. Μόλις βρουν τις αποδείξεις θα σας σκοτώσουν».

«Πώς να βγω;»

«Από το παράθυρο, δεν μπορείτε από αλλού. Έχω σελώσει τον Φάουστο, δυσκολεύτηκα πολύ να τον βρω».

«Πού να πάω;»

«Πηγαίνετε καλπάζοντας στο κτήμα».

«Δεν ξέρω να πάω».

«Ο Φάουστο όμως ξέρει. Έτσι κι αλλιώς θα είμαι πίσω σας».

Βγήκα όπως όπως από το παράθυρο, έτσι ξαφνικό που ήταν. Ο Φερμίν με βοήθησε να κατεβώ. Ένωσα πως έκανα πολύ θόρυβο, αλλά κανείς δεν εμφανίστηκε από το σπίτι. Ήμασταν στην πίσω αυλή.

«Ανεβείτε, είναι σελωμένος».

Καβάλησα τον Φάουστο και πήρα τα ηνία. Ο Φερμίν κοιτούσε δεξιά αριστερά.

«Έμεινε το σακάκι μου στο σπίτι», είπα χαμηλώνοντας όσο μπόρεσα τη φωνή μου.

«Πάει αυτό, δεν μπορείτε να το ξαναπάρετε».

Τότε ο Φερμίν κοίταξε το πουκάμισό μου κι έκανε μια γκριμάτσα φρίκης. «Έχετε ακόμη αίμα στο μανίκι, αφεντικό».

Συνειδητοποίησα τρομοκρατημένος πως είχε δίκιο. Απλωμένο αίμα, σκούρο. Ανέβασα το μανίκι μου όσο πιο

γρήγορα μπόρεσα και χτύπησα τα καπούλια του Φάουστο. Ο Φερμίν ανέβηκε στο άλογό του και μ' ακολούθησε. Νόμισα πως άκουσα φωνές να έρχονται από το σπίτι, ίσως και κάποιο τουφέκι να σπλίζει.

Οι πρώτοι πυροβολισμοί μάς βρήκαν μακριά, χαμένους πια στην πράσινη και σκοτεινή έρημο, εκείνη την έρημο της λάσπης, καλπάζοντας ως εκεί που δεν θα μας έφτανε ο ήλιος που ανέβαινε αργά πίσω μας. Πάνω στον Φάουστο, με τον κρύο αέρα να μου καίει το πρόσωπο, ένιωσα μια ακατανίκητη επιθυμία να καπνίσω.